

Eugen SIMION*

Universul poetic la 1870

«Megalografia» unei epoci de tranziție. Amurgul dimineții.

„Poezia de salon” (II)

Résumé

Studiul de față face o încercare critică de a defini lirismul minor, de fundal, într-o epocă în care se afirmă valori ale literaturii române clasice și se petrec schimbări majore în lirismul secolului XIX prin apariția lui Eminescu, care fixează această bulversare radicală din poezie a momentului 1870, dându-i numele său. Se face o analiză profundă a receptării critice maioresciene față de scriitorii epocii, unii căzuți azi în desuetudine și supraevaluați atunci, alții, mai valoroși ori de prim rang, judecați fără profunzime și în linii mult prea generale.

Cuvinte-cheie: Titu Maiorescu, poezia minoră, lirismul poezilor clasici, receptarea critică, poezia de salon

L'étude ci-après entreprend une démarche critique pour définir le lyrisme mineur, d'arrière plan, dans une époque où ce sont les valeurs classiques de la littérature roumaine qui s'affirment et dans laquelle il y a des changements majeurs dans le lyrisme du XIX-ième siècle par l'apparition du poète M. Eminescu, qui fixe ce radical bouleversement dans la poésie du moment 1870, en lui donnant son nom. On fait une analyse profonde de la réception critique de T. Maiorescu à l'égard des écrivains de l'époque. Certains, tombés aujourd'hui en désuétude, sont surévalués à ce moment-la par la critique maiorescienne, d'autres plus valeureux ou de premier rang, sont jugés sans profondeur et en lignes trop générales.

Keywords: poésie mineure, critique de T. Maiorescu, Mihai Eminescu, la "poésie de salon", le lyrisme du XIX-ième siècle

Thierry de MONTBRIAL

Conceptul de identitate

Résumé

Ne preocupăm în această expunere de explorarea sentimentului de descompunere și fărâmițare a personalității pe care o au francezii, sentiment specific nu doar Hexagonului. În condițiile în care viitorul Franței este Europa, fapt care îi sperie pe mulți dintre francezi și departe de a vedea în el un progres, ei îl văd ca pe o invazie a forțelor obscure. Pentru ca Franța să joace rolul de motor al construcției europene, trebuie ca francezii să descopere plenitudinea istoriei și să-și lărgescă orizontul spațio-temporal. Există o teamă de disoluție a identității naționale, precum în Austria de exemplu, teamă suscitată de discutarea noțiunii de identitate. Este evident că identitatea unei națiuni poate fi redusă la câteva elemente minimale: pentru S.U.A – este Constituția, pentru Franța – statul și limba. Noi, francezii, nu construim Europa singuri, ci împreună cu partenerii noștri. Teama de celălalt e veche de când lumea, dar politica trebuie însoțită de pedagogie.

Identitatea înseamnă, înainte de toate, reunirea a trei elemente indisociabile: unitate (politică), identitate și securitate. Ele permit construirea identității multiple și a acelei unități în diversitate a Europei.

Cuvinte-cheie: conceptul de identitate, identitate multiplă, unitate în diversitate, viitorul Europei, perversitatea naționalismului

Nous nous préoccuons dans cet exposé de l'exploration du sentiment de décomposition et de morcellement de la personnalité des Français, sentiment qui n'est pas spécifique seulement à l'Hexagone. Dans les conditions où l'avenir de la France est l'Europe, bon nombre de Français sont effrayés par cette dissolution. Pour que la France joue le rôle de moteur de la construction européenne, il faut que les Français découvrent la plénitude de l'histoire et d'élargir leur horizon spatial et temporel. Il y a une peur de dissolution de l'identité nationale, telle comme en Autriche par exemple, peur suscitée par la discussion de la notion d'identité. Il est évident que l'identité d'une nation peut être réduite à quelques éléments minimaux: pour les Etats-Unis, c'est la Constitution, pour la France, ce sont l'état et la langue. Nous, les Français, nous ne construisons pas l'Europe tout seuls, mais avec nos partenaires. La peur envers l'autre est très ancienne, depuis la naissance du monde, mais la politique doit être accompagnée par la pédagogie. L'identité signifie, avant tout, la réunion de trois éléments indissociables : unité (politique), identité et sécurité. Ils permettent la construction de l'identité multiple et de cette unité en diversité de l'Europe.

Mots-cle: le concept d'identité, identité multiple, unité en diversité, l'avenir de l'Europe, la perversité du nationalisme

Nicoleta IFRIM

Ipostaze ale eului critic și „memorie a literaturii” în „cărțile vorbite”

Abstract

Publicată în 2012, „cartea vorbită” a lui Eugen Simion și Andrei Grigor - În ariergarda avangardei -, elaborată în formula interviului narativ, pune în evidență o construcție identitară plasată la două niveluri de semnificație: cea care dezvăluie „umanitatea” oglindită în narațiunea autobiografică, „vorbită” de cele două voci călătorind prin Istorie (totalitară și posttotalitară), și cea care reflectă „ideologia estetică” a celor doi critici, de-a lungul pelerinajului lor „ideografic”. O carte despre deziluziile personale, „aduceri-aminte” autobiografice, despre modele și anti-modele literare și critice, despre lumea distopică (post)totalitară, cărți și scriitori – toate interrelaționând într-un discurs care „se confesează pe sine”, legitimându-și propria axiologie estetică – o strategie de înțelegere, în egală măsură, a Lumii și a Textului..

Cuvinte-cheie: interviu narativ, discurs autobiografic, critica estetică, Eugen Simion, Andrei Grigor.

Published in 2012, the „spoken book” of Eugen Simion and Andrei Grigor - În ariergarda avangardei / In the Rear of the Vanguard. Talks with Andrei Grigor, based on the narrative interview pattern, points out two types of identity-centred construction: the one that unfolds the ‘humanity’ mirrored in an autobiographical narrative ‘echoed’ by two voices travelling throughout History (the totalitarian and post-totalitarian one) and the one mirroring the inherent ‘aesthetic ideology’ carried out by the two critics within their ‘ideo-graphic’ quest. A book about the personal disillusion, autobiographical recollections, literary / critical models and anti-models, the dystopian (post)totalitarian world, books and writers – all of them inter-mingled in a self-confessing discourse validating its aesthetic axiology – a strategy of understanding both World and Text.

Keywords: Narrative interview, autobiographical discourse, aesthetic criticism, Eugen Simion, Andrei Grigor.

Alina CRIHANĂ

Între etica rezistenței și rezistența prin estetic: Eugen Simion „în ariergarda avangardei”

Abstract

Exploatănd formula „interviului narativ” sau a „cărții vorbite”, În ariergarda avangardei. Convorbiri cu Andrei Grigor (2012 [2004]) trasează un itinerariu biografic și, mai ales, critic, în care narațiunea identitară – organizată în jurul unui scenariu (re)constructiv asumat – își pune amprenta pe evocarea și pe interpretarea unei epoci a contrastelor, pornind de la radiografia prezentului ca „timp al narării”. Dincolo de strategia intervievatorului, care selectează și organizează episoadele istoriilor povestite, precum și temele supuse reflecției, coerența „cărții vorbite” avându-i ca interlocutori pe Eugen Simion și pe Andrei Grigor este dată de corelarea ideologiei estetice a „vedetei confesiunii” cu „ideologia [auto]biografică”, ambele modelate de un spirit al „justei memorii”, orientat atât în sens etic, cât și estetic. Cuvinte-cheie: narațiune identitară, „rezistență prin estetic”, „autonomia esteticului”, demonstrație etică, „datorie față de memorie”.

Exploiting the formula of the “narrative interview” or the “spoken book”, În ariergarda avangardei. Convorbiri cu Andrei Grigor (2012 [2004]) follows a biographic and especially critical itinerary, where the identity account – organised around an assumed (re)constructive scenario – leaves its mark on evoking and interpreting an age of contrasts, starting from the examination of the present as a “narrative tense”. Beyond the interviewer’s strategy, who selects and organises the episodes of the stories to be told, and the topics to be reflected on, the coherence of the book whose interlocutors are Eugen Simion and Andrei Grigor derives from the correlation of the aesthetic ideology of the “confession star” to the “(auto)biographic ideology”, both modelled by a spirit of the “just memory” oriented both ethically and aesthetically.

Keywords: *identity narrative, “resistance through aesthetics”, “aesthetic autonomy”, ethical demonstration, “duty of memory”.*

Constantin Noica în corespondență cu E. Simion. O scrisoare cătore Marin Preda

Résumé

Începând cu acest număr, cele 7 scrisori ale lui Constantin Noica adresate lui Eugen Simion vor fi publicate pentru a clarifica chestiunea atât de controversată a manuscriselor lui Eminescu. Minuțioasa muncă a publicării manuscriselor lui Eminescu a fost începută de filozoful Constantin Noica și dusă până la capăt, treizeci de ani mai târziu, de criticul român Eugen Simion.

Cuvinte-cheie: Constantin Noica, Eugen Simion, corespondență, manuscrisele lui Eminescu, ediție facsimilată a manuscriselor

A partir de ce numéro, les 7 lettres de Constantin Noica adressées à Eugen Simion seront publiées pour tirer au clair la question tellement disputée des manuscrits d'Eminescu. Le minutieux travail de la publication des manuscrits d'Eminescu a été commencé par le philosophe Constantin Noica et mené jusqu'au bout, trente ans plus tard, par le critique roumain Eugen Simion.

Mots-cle: Constantin Noica, Eugen Simion, correspondance, les manuscrits d'Eminescu, édition en fac-simile des manuscrits

Thierry de MONTBRIAL «Qu'un ami véritable est une douce chose»

Abstract

Thierry de Montbrial face un portret elogios savantului și academicianului român Eugen Simion, enumerând motivele pentru care îl consideră o personalitate de excepție și de a cărui prietenie se simte onorat. Astfel, alături de calitățile profesionale și de excellent organizator și director de instituții culturale, enumeră virtuțile de caracter, de suflet și de spirit : inteligența vivace și pătrunzătoare, delicatețea sufletească, discreția proverbială, judecata limpede, nepărtinitoare și moderată, vasta sa cultură.

Cuvinte-cheie: Thierry de Montbrial, Eugen Simion, Penser l'Europe, personalitate de excepție, portret elogiator

Jacques de DECKER L'inspireur du "Cercle du Bucarest"

Abstract

Secretarul Academiei Regale de Limba și Literatura Franceză din Belgia, d-l Jacques De Decker, prezintă întâlnirea sa cu Eugen Simion și modul cum și-au descoperit reciproc puncte comune în activitatea lor academică. Astfel, propunerea d-lui Eugen Simion de a participa la Seminarul "Penser l'Europe", a stârnit o vie curiozitate și dorință de implicare din partea colegului său belgian.

Cuvinte-cheie: Academia Regală de Limba și Literatura Franceză din Belgia, seminarul "Penser l'Europe", Eugen Simion, activitate academică

Srba IGNATIOVIĆ Eugen Simion sau veritabila, nescolastica înțelepciune

Résumé

Eseul următor cuprinde o analiză a relațiilor și influențelor dintre cultura română și cultura sârbă. El pune în relief rolul catalizator, al apropierii simpatetice, dintre cele două universuri culturale prin activitatea neobosită și valoroasă a d-lui Eugen Simon, a intervențiilor teoretizante ale părintelui D. Stăniloiaie, a scriitorilor sârbi Jovan Duèić, un strălucit eseist contemporan, a lui Adam Puslojić, prieten bun cu Nichita Stănescu și a autorului eseului de față, Srba Ignjatović.

Cuvinte-cheie: cultura română, cultura sârbă, Eugen Simion, Nichita Stănescu, Jovan Duèić, Adam Puslojić, Dumitru Stăniloiaie

L'essai suivant contient une analyse des relations et des influences entre la culture roumaine et la culture serbe. Il met en lumière le rôle catalyseur, du rapprochement empathique, entre les deux univers culturels à travers l'infatigable et valeureuse activité d'Eugen Simion, des interventions théorisantes du père D. Stăniloiaie, des écrivains serbes Jovan Duèić, un brillant essayiste contemporain, d'Adam Puslojić, bon ami du poète roumain Nichita Stănescu et de l'auteur du présent essai, Srba Ignjatović.

Mots clé: la culture roumaine, la culture serbe, Simion, Nichita Stănescu, Jovan Duèić, Adam Puslojić, Dumitru Stăniloiaie

Mircea MARTIN

Eugen Simion – Construcția de sine

Résumé

Acest mic articol examinează activitatea critică și parcursul profesional al academicianului român Eugen Simion, începând cu anii de formare într-un liceu din Ploiești și până la președenția Academiei Române. În tot ceea ce Eugen Simion a făcut și întreprins din tinerețe până la maturitate, profesorul universitar Mircea Martin distinge o constantă voință de a construi un destin dedicat punerii în valoare a culturii și poporului român.

Cuvinte-cheie: criticul român Eugen Simion, profesorul universitar Mircea Martin, viața ca destin, voința de a construi, Academia Română

Cet petit article envisage l'activité critique et le parcours professionnel de l'académicien roumain Eugen Simion, dès ses années de formation dans un lycée de Ploiești jusqu'à être le président de l'Académie Roumaine. Dans tout ce qu'Eugen Simion a fait et a entrepris depuis sa jeunesse jusqu'à l'âge de la maturité, le professeur universitaire Mircea Martin distingue une permanente volonté de (se) construire un destin voué à la mise en valeur de la culture et du peuple roumain.

Mots clé: le critique roumain Eugen Simion, le professeur universitaire Mircea Martin, la vie comme destin, la volonté de construire, Académie Roumaine

Marian BARBU

Trăind lângă modele

Résumé

Vorbind despre preocupările sale universitare precum participarea la un Colocviu internațional despre opera lui Mircea Eliade ținut în Canada la Montreal, autorul acestui scurt articol reconstruiește imaginea complexă a activității culturale, literare și critice a academicianului Eugen Simion. Pornind de la o singură carte "eugensimion-escă", precum Mircea Eliade – spirit al amplitudinii, autorul ajunge să portretizeze convingător și extrem de înflăcărat pe criticul român Eugen Simion care și-a diversificat atât de mult activitatea culturală și educativă încât a acoperit mai multe domenii. Profesor universitar, critic și istoric literar, publicist, polemist, editor, academician, iată câteva din domeniile în care domnul Eugen Simion și-a dovedit excelența..

Cuvinte-cheie: Octavian Goga, in memoriam, spațiul european, literatura română, neamul românesc

En parlant de ses préoccupations universitaires comme la participation à un Colloque international sur l'oeuvre de Mircea Eliade tenu au Canada à Montréal, l'auteur de ce bref article reconstruit l'image complexe de l'activité culturelle, littéraire et critique de l'académicien Eugen Simion. A partir d'un seul livre "eugenesimion-esque" comme Mircea Eliade – esprit de l'amplitude, l'auteur arrive à broser un portrait convainquant et bien pétillant du critique roumain Eugen Simion qui a tellement diversifié son activité culturelle et éducative qu'il ainsi couvert plusieurs domaines. Professeur universitaire, critique et historien littéraire, publiciste, polémiste, éditeur, académicien, voilà quelques domaines dans lesquels M. Eugen Simon a fait preuve d'excellence..

Mots-cle: Mircea Eliade, Université de Montréal, critique Eugen Simion, activité culturelle et critique, la culture roumaine

Caius Traian DRAGOMIR

Ce s-a întâmplat între timp?

Abstract

Comportamentul social uman, în anii care au urmat Revoluției din 1989, diferă total de comportamentul social actual. De ce? Cauza principală este că însăși piața, care se presupunea a deveni liberă, a ajuns a fi o proprietate privată. În al doilea rând, prin dezindustrializare, oamenii s-au dezobișnuit să muncească.

Cuvinte-cheie: revoluție, schimbări sociale, proprietate privată, piață, dezindustrializare, muncă

The social behaviour of Romanians, in the years of after 1989 Revolution, is totally different, in comparison with the present behaviour. Why? The main reason is that the market, which was supposed to become free, was accaparated, as a private property. More than this, by desindustrialisation the people lost their will to work.

Keywords: revolution, social changes, private property, market, desindustrialisation, work.

Gabriela ILIUȚĂ

Rețele paratopice în romanul *L’Espionne* al lui Constantin Virgil Gheorghiu (II)

Résumé

În romanele pe care Constantin Virgil Gheorghiu le-a scris în franceză, asistăm la un foarte marcat discurs anticomunist, cu trimiteri verificabile la realitățile epocii comuniste din România. Inspirându-se din curentele literare la modă în acea vreme în literatura franceză, neopolar și Sartrécamus, Gheorghiu devine un nou tip de scriitor, situat, conform lui Roland Barthes, la jumătatea drumului dintre militant și scriitor. Autorul denunță cu virulență în *L’Espionne*, printr-o scriitură a deziluziei, a rezistenței și a aventurii umane, o societate tehnică în care omul și-a pierdut identitatea și a devenit masă. În scriitura francofonă a autorului, descoperim rețelele paratopice despre care vorbea pragmaticianul Dominique Maingueneau: paratopia literară (ca negociere între locul scriiturii în limba română și nonlocul exilului, al scriiturii în limba franceză), paratopia spațială (Biserica Românească din Paris), paratopia de identitate (lipsa de identificare cu un grup). Paratopia secolului al XX-lea este exemplificatoare în acest sens: propice creației rămân figurile rătăcitorului, exilatului, oprimatului. Aceste prototipuri îl incită pe Gheorghiu, ca și pe alți scriitori-martori ai frământatului secol al XX-lea (Alexandr Soljenitîn, Primo Levi, Anne Frank, Ana Novac etc.), să scoată din obscuritatea în care societatea ar fi vrut să „arunce” aceste figuri și să creioneze începuturile unei literaturi care va face carieră.

Cuvinte-cheie: exil, comunism, rețele paratopice, identitate, scriitură, Istorie.

Dans les romans écrits en français par l’écrivain roumain Constantin Virgil Gheorghiu, nous nous trouvons en face d’un discours anticomuniste bien chargé, qui contient des envois aux réalités de l’époque communiste en Roumanie. Etant inspiré par les courants littéraires français en vogue après la seconde moitié du XX-ième siècle, à savoir le neopolar et le Sartrécamus, Gheorghiu se transforme dans un nouveau type de scripteur situé, selon Roland Barthes, à mi-chemin entre le militant et l’écrivain. Dans le roman *L’Espionne*, l’auteur dénonce avec virulence, au moyen d’une écriture de la désillusion, de la résistance et de l’aventure humaine, une société technique dans laquelle l’homme a perdu son identité devenant populace. Dans son écriture francophone, on découvre les réseaux paratopiques évoqués par le pragmaticien Dominique Maingueneau : paratopie littéraire (négociation entre le lieu de l’écriture en roumain et le non-lieu de l’exil, de l’écriture en français), paratopie spatiale (l’Eglise Roumaine de Paris), paratopie identitaire (manque d’identification à un groupe). De ce point de vue, les paratopies du XXe siècle sont exemplaires, car les protagonistes peuplant une telle production littéraire sont l’errant, l’exilé, l’opprimé. Ce sont des archétypes qui amènent Gheorghiu et d’autres écrivains aussi (tout comme Alexandre Soljenitsyne, Primo Levi, Anne Franck, Ana Novac, etc.) à les faire sortir de l’obscurité dans laquelle la société aurait voulu les maintenir et à esquisser les débuts d’une littérature qui fera carrière.

Mots-cles: exil, communisme, réseaux paratopiques, identité, écriture, Histoire

Narcis ZĂRNESCU

Education global benchmark for a pluralistic civilization

Abstract

Prezentul studiu vrea să lămurească mai multe probleme privitoare la plurilingvismul conceptual și aplicativ. Romanii au fost primul popor care a înțeles în mod clar ce înseamnă conceptul globalizării în scopul comunicării și guvernării. Mai târziu, în Europa, limbile naționale reprezintă o alternativă la limba latină și evul mediu latin a fost o perioadă în care universalitatea și globalizarea s-au bazat pe versiunea scrisă a limbii latine clasice. Dacă strategia limbii, inspirată de câteva probleme ale neo-multilingvismului, este să fie europeanizată, creatorii strategiei limbii ar trebui să accepte că multilingvismul este "normal" și conectat interdependent la factori precum economia, politica, prosperitatea socială și educația. Strategia limbii trebuie să se bazeze pe un principiu subsidiar nediscriminatoriu, în conexiune cu centrul de coordonare a planificării limbilor, strategiile limbii europene fiind nu numai posibile, ci și imperative.

Cuvinte-cheie: neo-multilingvism, globalizarea haosului, ordinea haosului, capital intelectual, capital emoțional

The present study wants to deal with several questions related to the conceptual and applicative background of plurilingualism. The Romans were the first people to clearly understand what means the concept of globalization in the order of communications and government. Later on, in Europe, the vernacular languages represented an alternative to Latin and the Latin Middle Ages was a period in which universalism and globalization were based on the written version of the classical Latin language. If a language policy, inspired by some issues of the New Multilingualism, is to be Europeanized, language policy makers should accept that multilingualism is «normal» and interdependently connected with factors such as economy, politics, social welfare and education. Language policy must be based on a non-discriminatory subsidiarity principle, in connection with a language-planning coordination centre, European language policies being not only possible but imperative.

Keywords: New Multilingualism, globalization the edge of chaos, chaordic, intellectual capital, emotional capital.